

Богдан Андрушків

заслужений діяч науки і техніки України

Роман Шерстюк

канд. екон. наук

м. Тернопіль

*Українська наука, не дивлячись на принизливу зарплату,
залишкове фінансування науково-дослідних робіт,
продовжує зберігати творчу активність,
готує кадри пропонує інноваційні проекти.
Благодійники в мантіях як і волонтери,
у складних умовах реалізують
вперто своє покликання...
(Незалежний експерт)*

ВОЛОНТЕРСТВО, ЯК ПРОЯВ ДОБРОЇ ВОЛІ, МОЖЛИВЕ У ВСІХ СФЕРАХ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ І В ЕКОНОМІЧНІЙ НАУЦІ!

В одному з своїх виступів президент України Петро Порошенко підкреслив, що до зміцнення оборони мали причетність волонтери. Тут мабуть доречно згадати, що завдячуючи їх відчайдушній діяльності під час Революції Гідності, надавалася медична допомога пораненим, забезпечувалося харчування учасників протесту. Коли Янукович втік за кордон, такі ж відчайдухи з оголеними грудьми стали на оборону державного кордону. І тут знову ж таки волонтери на перших порах здійснювали забезпечення їх життєдіяльності. В цих обставинах активізувалися учені-економісти, пропонуючи інноваційні шляхи виходу з чисельних криз. Мабуть цей безприкладний подвиг дав зрозуміти не лише нашим ворогам, а й політичним лідерам та олігархам, що люди хочуть успішності, Європейського порядку і... своєї землі московським агресорам не віддадуть. Тимчасом, для досягнення своєї мети ворог не нехтував (і не нехтує до сьогодні) нічим. Пішла в обіг традиційна російська брехня. Застосовано гібридну війну та всі праведні і не праведні засоби, включаючи властиві їм залякування, вбивства, катування. При відсутності державницької ідеології, одурманений народ (точніше його незначна частина) таки повелася на безсовісній брехні. За 100–200 грн багато хто дав згоду на вбивство... своєї ж свободи.

Найприкріше, цілеспрямовано іде руйнація економіки, яка, до речі, і так на ладан дихає, та в основному тримається на зарубіжних ін'єкціях. Сьогодні її порятунок у добрій, консолідованій волі підприємців та професіоналів-науковців у цій сфері.

Потрібно знову ж таки говорити правду. Державна наука фінансується по залишковому принципу. Олігархи живуть у своєму містечково-глобальному світі і готові продати не лише державу за гріш, а й рідну маму. Вони далекі від державницької совісті та свідомості, а її вмонтувати їм можна хіба що шляхом гіпнозу. Засоби «Правого сектору» для них особливого

ефекту дати не можуть, бо у їхніх руках є не лише «калаші», а й зброя досконаліша, потужніша, ефективніша – мільярди «зелених»!

Треба констатувати – промисловці та підприємці, малі бізнесмени спрагли на наукову думку у вирішенні господарської проблематики. Тому багато науковців безкоштовно, на громадських засадах консультують, розробляють плани, проекти виходу з кризового стану. Громадські академічні формування об'єднуються і колегіально розглядають цю проблематику. На даний час ці ініціативи отримали оформлення та визнання як волонтерський науковий рух. Започаткував його віцепрезидент Академії економічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, д.е.н., проф. Білопольський М.Г. До руху приєдналися Академія соціального управління, Академія вищої освіти України, з ініціативи якої організовано «Міжнародний форум «Науковці та освітяни України в ім'я утвердження миру, стабільності та розвитку суспільства». Український інститут стратегій глобального розвитку і адаптації здійснив організацію круглого столу, метою якого стало обговорення проблем та тенденцій в економіці України, спричинених воєнним російсько-українським конфліктом і визначення шляхів їх вирішення в економічній площині.

Справді, організація наукового волонтерства у сфері постконфліктної стабілізації економіки України, набирає масштабності і стає вимогою дня. Девіз цього починання: «Порятунок економіки держави – святий обов'язок кожного науковця, а економістів у першу чергу». Його етапами стали ряд заходів, серед яких обговорення його концепції економічної програми виходу України з кризи. Цей документ передбачає розгляд зарубіжного досвіду у цій сфері, визначення шляхів реформування економіки, ліквідацію корупції тощо.

До процесу розвитку волонтерського руху приєдналися учені ВУЗівської науки Києва, Вінниці, Маріуполя, Миколаїва, Херсона, Тернополя ін. Наукове волонтерство набирає обертів. На останній зустрічі визначено покликання волонтерського руху: пошук шляхів виходу з кризи, пропаганда науково-технічного прогресу, розробка та впровадження інновацій, надання допомоги у розробці бізнес-планів, створення сприятливого інвестиційного клімату, сприяння розвитку зарубіжного співробітництва у Євроінтеграцій-

ному контексті, організація економічної та майнової безпеки ін.

Наприклад, восени 2015 року, у контексті наукового волонтерства, у Ланівському районі Тернопільської області за участі голови обласної ради Василя Хомінця, представника кафедри менеджменту інноваційної діяльності та підприємництва ТНТУ імені Івана Пулюя відбулося засідання круглого столу з цих проблем та презентація наукового видання під назвою: «Наш завтрашній день. Пошук шляхів управління розвитком області».

Конференц-зал «Конгрес» готелю «Братислава» у Києві наповнений освітянами які хочуть змін на краще. Емоції переполюють учасників Форуму

У засіданні взяли участь керівники району, господарники, представники широкої громадськості. В рамках круглого столу відбулася обговорення концепції науково-технічної програми: «Нова економіка Тер-

нопільської області» та Концептуальних основ економічної програми виходу України з кризи у постконфліктний період. Над програмою працювали науковці ТНТУ імені Івана Пулюя, працівники обласної ради, аспіранти та магістри.

Учасники засідання гаряче обговорюють актуальні проблеми розвитку економіки, намітили шляхи їх модернізації в регіональному плані

Василь Хомінець наголосив, що Тернопільська обласна рада разом з громадою пройшла складні часи боротьби з тоталітарним режимом. «Останні два роки були роками випробувань, – зазначив Василь Хомінець. – Обласна рада робила усе, щоб тримати ситуацію в області під контролем під час Революції Гідності, була з народом та підтримувала його прагнення змінити нашу державу. І нині, у час економічних та воєнних викликів, перед владою та громадою стоять

багато різних питань, які невідкладно потрібно вирішувати. Потрібно мати чітко сплановані кроки: як далі спільно житимемо у поствоєнний період, як підніматимемо економіку та соціальну сферу. Пошук шляхів вирішення актуальних проблем управління розвитком в умовах підготовки України до вступу асоційованим членом ЄС. Це реальні кроки, які мають під собою інноваційну компоненту та, що важливо, – комплексність.

Автор цього інформаційного матеріалу у своєму виступі зупинився на короткому аналізі концепції комплексної науково-технічної програми “Нова економіка Тернопільської області” та ресурсних резервах Тернопільщини та України загалом, які повинні у подальшому бути активізовані пошкваленням виробництва та сталого розвитку області

Наступним етапом волонтерського поступу стали адаптивно-трансформаційні проблеми. На базі Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя відбувся круглий стіл на тему «Методологія розробки постконфліктної багатовекторної мо-

делі економіки України: стратегії і прогнози розвитку». Організаторами даного заходу, окрім ТНТУ імені Івана Пулюя, були: Український інститут стратегій глобального розвитку і адаптації, Академія економічних наук України (АЕНУ), Академія соціального управління (АСУ) ін.

*Учасники круглого столу у парку ім. Т. Шевченка м. Тернопіль.
Зліва на право: Богдан Андрушків, Ігор Стойко, Марія Садова, Ігор Грозний*

Відкрив засідання круглого столу представник Українського інституту стратегій глобального розвитку і адаптації, д.е.н., професор Грозний Ігор Сергійович, який зробив доповідь на проблематиці стратегій глобального розвитку і адаптації її до вимог ЄС.

Необхідно відзначити, що економіка нашої держави переживає надзвичайно важкий період. Промисловість України не в повній мірі забезпечує виробництво конкурентоспроможної, відповідно Європейських вимог, продукції, робіт та послуг. Не завжди раціонально використовуються енергоресурси. Не досконалими є прогнози, плани та організаційно-економічні механізми реалізації практичних накреслень Уряду нашої держави.

Загалом метою даного круглого столу стало обговорення проблем та тенденцій в економіці України, спричинених воєнним російсько-українським конфліктом, і визначення шляхів їх вирішення в економічній площині.

Попри критичні висловлювання, загалом учасниками круглого столу, відзначалося, що для виходу з пост конфліктного становища є реальні можливості,

які полягають в ефективному використанні всіх видів ресурсів, у т.ч. інтелектуального. Визначено пріоритети розвитку господарського комплексу у регіональному та галузевому планах.

У цьому ж ланцюзі спрацював Форум Академії наук вищої школи України.

На останньому засіданні представників наукового волонтерського руху, що відбулося в Маріуполі, серед основних проблем розвитку національної економіки виокремили:

- низьку інвестиційну привабливість України. Внаслідок російсько-українського конфлікту обсяг інвестицій різко знизився практично з усіх країн. Основними інвесторами залишаються Кіпр та інші країни, відомі в Україні як зони ухилення від оподаткування;

- зниження експорту з України товарів на 15% та послуг на 24%. Основною причиною цього послужила заборона на вивіз в РФ товарів воєнного призначення, а також зниження закупівель РФ через бойкот українських товарів. Обсяг експорту в інші країни практично не змінився;

Учасники круглого столу у палкій дискусії: що важливіше для Європи регіон в Україні чи регіон у глобальному відношенні. Ми маємо право порівнювати, живемо у Європі

- сировинну направленість вітчизняного експорту у зовнішньоекономічних відносинах. Основними товарами, що експортуються з України є чорні метали, зернові культури, руда, деревина та інші товари з низьким ступенем переробки;

- зниження експорту товарів із високим ступенем переробки, зокрема продукції машинобудування. Наприклад, експорт засобів наземного транспорту, літальних апаратів та плавучих засобів у 2014 році знизився на 55% (1799,4 млн дол.), а за перший квартал 2015 року – на 67,8% (287,5 млн дол.) порівняно з відповідним періодом 2014 року;

- промисловість, як найбільш постраждалу галузь національної економіки від існуючого конфлікту. Внаслідок руйнації та неможливості функціонування ряду

- промислових підприємств, які знаходяться на окупованій території, розриву технологічного ланцюга з ними, зниження експорту, відбулося зниження індексу промислової продукції впродовж перших чотирьох місяців 2015 року на 21,5% порівняно із даним періодом 2014 року;

- зниження виробництва машин та обладнання загального призначення на 35,7%, машин та обладнання для добувної промисловості й будівництва – на 40,9%, машин та обладнання для металургії – на 41,9%, електронної апаратури побутового призначення для прийняття, записування та відтворення звуку і зображення – на 67,7%, залізничних локомотивів і рухомого складу – на 76,4%, медичних і стоматологічних інструментів та матеріалів – на 67,5%, ав-

тотранспортних засобів – на 85%; коксу – на 44,8%, видобутку кам'яного та бурого вугілля – на 57,9%.

Таким чином, визначено, що втрати промисловості України від російсько-українського воєнного конфлікту становлять приблизно 4 млрд дол. експорту, десятки мільйонів гривень ВВП, декілька тисяч зруйнованих промислових підприємств. Постраждала соціальна інфраструктура.

Учасники зустрічі зазначили, що важливою складовою конфлікту є відсутність однозначних правил відносно економічних стосунків з окупованою територією. Відтак прогнози подальшого розвитку не лише промисловості, а й інших галузей Національної економіки є, поки що, негативними.

Для вирішення окреслених проблем в процесі роботи було запропоновано постконфліктну багатовекторну модель економічного розвитку, яка б дозволить оцінити перспективність різних напрямів зовнішньоекономічних відносин і стратегічного партнерства України.

Для досягнення поставлених цілей необхідно:

- провести аналіз зовнішнього та внутрішнього економічного середовища з точки зору розвитку України;

- визначити основні принципи формування постконфліктної багатовекторної моделі економічного розвитку.

В межах аналізу зовнішнього економічного середовища необхідно: проаналізувати економічні відносини України, обґрунтувати перспективи їх розвитку, спрогнозувати глобальні напрямки економічних відносин та їх локальні прояви, провести аналіз перспектив взаємовідносин України з різними глобальними партнерами, визначити нових глобальних економічних

партнерів, сформувати перелік унікальних взаємовигідних можливостей для економіки України та нових стратегічних економічних партнерів.

В межах аналізу внутрішнього економічного середовища доцільно провести оцінку впливу російсько-українського конфлікту на промисловість України і на фінансово-економічну сферу загалом, а також визначити інституційні проблеми, що перешкоджають економічному розвитку України.

При визначенні основних принципів формування постконфліктної багатовекторної моделі економічного розвитку необхідно обґрунтувати методологію моделювання диверсифікації зовнішньоекономічних взаємовідносин України і розробити економіко-математичну модель диверсифікації зовнішньоекономічних взаємовідносин, що дозволить сформувати багатовекторну модель економічного розвитку України.

На кінець, наукові волонтери намірені реалізувати інституційні засади формування економічної Конституції України, яка регламентуватиме виробничі взаємовідносини та дозволить посилити контроль та відповідальність за ефективне використання всіх видів ресурсів, протистоятиме проявам корупції, хабарництва, інших фінансово-економічних зловживань.

В регіональному відношенні, в протизагрозі російській провокаційно-диверсійній федералізації, запропонувати повний регіональний господарський розрахунок, наукові розробки якого сьогодні пропонуються рядом учених АЕНУ.

На засіданні було прийнято одностайне рішення продовжити та розширити науковий волонтерський рух, результати подальших досліджень з піднятої проблематики опублікувати у циклах статей та монографій.

Ів. Ан.Ті. Сталкер
м. Хацанетівка

РОЛЬ ТА МІСЦЕ ВОЛОНТЕРІВ В СУЧАСНІЙ «ГІБРИДНІЙ ВІЙНІ»

Українська душа, ув'язнена в російських формах...Україна в мені росла дуже повільно. Юнаком я сперечався з ровесниками, які намагалися довести мені, що українська література нудна, українське мистецтво примітивне і що кіно поділяється на добре, погане та кіностудію Довженка. Аргументи я мав слабкі. За винятком, звісно, автора Тараса Бульби. «Але він писав російською!» – казали мені розумні однолітки. І тоді в мене не лишилося аргументів. Насправді, тепер я розумію, що мова – не аргумент. Головне не те, якою мовою ти пишеш, а над якими книжками плачеш.

А. Цаплієнко «Книга змін»

Наша Батьківщина народжувалась у болю та страху, і більшою мірою у страху. Холодному, як гусениці нерухомого танка. Я все це згадую, і в мене виникає цілком ірраціональне відчуття, що війну визначило все наше життя, вся наша офіційна історія, брехлива та плаксива, як розповідь повії. І вся наша неофіційна історія, гучна та сумбурна, як передсмертні крики жертв інквізиції. Як вірш про сине вино на морозній площі. Якби Харон був волонтером, він змінив би свій човен на рефріжератор. Отака наша війна.

А. Цаплієнко «Книга змін»

«Потрійне інтерв'ю «День» провів нещодавно з бійцем Олександром Мартиненком (позивний «Алекс»), сценаристом-режисером та в минулому журналістом Марією Старожицькою і психологом

Катериною Фастовець. Усі вони причетні до незвичного волонтерського проекту – «По війні». На замовлення Асоціації народних волонтерів команда творчих людей спільно з бійцями відзняла соціальні